

Abstrakt:

VÝCHODISKA: Tabák je dle studie ESPAD mezi adolescenty nejčastěji užívanou návykovou látkou a často je to také první psychoaktivní látka, kterou v životě zkusí. Rizika spojená s užíváním tabáku v mladistvém věku nejsou však vůbec zanedbatelná. V Ambulanci dětské a dorostové adiktologie Kliniky adiktologie, kam docházejí adolescenti s různými adiktologickými a psychickými problémy doposud žádný výzkum týkající se užívání nikotinu neproběhl.

CÍLE: Cílem práce je zmapovat a popsat vzorce užívání nikotinu a motivaci k užití u dětí a dospívajících, kteří mají problémy s návykovými látkami či v oblasti nelátkových závislostí. Dalším cílem je zjistit u cílové skupiny respondentů stupeň fyzické závislosti na nikotinu.

METODY: Ke sběru dat byl použit dotazník, který obsahoval i Fagerströmův test nikotinové závislosti pro adolescenty pro zhodnocení stupně fyzické závislosti na nikotinu u respondentů. Dotazník byl v papírové formě předložen klientům Ambulance dětské a dorostové adiktologie Kliniky adiktologie. Výzkumný vzorek byl vybírán záměrným výběrem přes instituci. Pro vyhodnocení výsledků byla použita deskriptivní statistika a pro upřesnění byly některé výzkumné otázky doplněny výpověďmi respondentů.

VÝSLEDKY: Výzkumný soubor tvořilo 14 respondentů, z nichž 71,43 % jsou kuřáci. Průměrný respondent užívá tabák již více jak 3 roky a to ve formě běžných cigaret. Věkový průměr pro začátek kouření je 12 let. Nejčastější místo ke kouření je venku s přáteli (40 %) a tabák kombinuje převážně s alkoholem. Nejvíce respondentů (60 %) začalo užívat tabák ze zvědavosti a celá polovina dotázaných adolescentů nemá žádnou motivaci přestat kouřit. Průměrný respondent se pohybuje na hranici střední až vyšší fyzické závislosti na nikotinu. Nejvíce respondentů (50 %) vykouří 1 až 15 cigaret denně. 60 % respondentů kouří spíše ve zbytku dne než ráno, ale celá polovina si zakouří do 30 minut po probuzení. Pro 80 % dotázaných je nejdůležitější cigareta první ranní. 60 % respondentů nedělá problém nekouřit tam, kde to nejde, nicméně když jsou nemocní a většinu dne stráví v posteli, tak 70 % všech dotázaných kouří.

ZÁVĚR: Výzkum odhalil, že v Ambulanci dětské a dorostové adiktologie Kliniky adiktologie může být daleko více závislých adolescentů na nikotinu, než bylo známo. Výsledky byly dále diskutovány a porovnávány se zahraničními studii. Byly rovněž navrženy možnosti pro implikaci výsledků pro praxi.

Klíčová slova:

Nikotin, vzorce užívání, závislost na nikotinu, adolescenti